

I. WSTĘP

Nadużywanie alkoholu powoduje nie tylko szkody zdrowotne, ale również społeczne, takie jak: naruszenie zasad bezpieczeństwa publicznego, przestępczość, wypadki samochodowe, przemoc w rodzinie, ubóstwo i bezrobocie. Problemy związane z alkoholem powodują także wysokie koszty ekonomiczne ponoszone przez państwo. Koszty te szacowane są przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na poziomie 1,3% PKB, tj. ok. 17,5 mld zł.¹

Realizację zadań z zakresu ochrony zdrowia nakłada na samorządy gmin art. 7 ustawy o samorządzie gminnym, a zadania własne gminy w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wynikają bezpośrednio z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487 ze zm.)

Zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonywane są poprzez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności:

- tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje do powstrzymywania się od spożywania alkoholu;
- działalność wychowawczą i informacyjną;
- ograniczanie dostępności alkoholu;
- leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu;
- zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie;
- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie;

¹ „Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2011 – 2015” www.parpa

- wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez finansowanie centrów integracji społecznej.

Zadania własne gminy w obszarze profilaktyki i terapii narkomanii, określone są w Ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2018 r. poz. 1030 ze zm.).

Zadania w zakresie przeciwdziałania narkomanii wykonywane są przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, gospodarczej, oświatowo-wychowawczej i zdrowotnej, w szczególności przez:

- działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i zapobiegawczą;
- leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych;
- ograniczanie szkód zdrowotnych i społecznych;
- nadzór nad substancjami, których używanie może prowadzić do narkomanii;
- zwalczanie niedozwolonego obrotu, wytwarzania, przetwarzania, przerobu i posiadania substancji, których używanie może prowadzić do narkomanii;
- nadzór nad uprawami roślin zawierających substancje, których używanie może prowadzić do narkomanii.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2019 rok (zwany dalej Gminnym Programem) określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych. Gminny program jest kontynuacją szeregu działań zainicjowanych w latach ubiegłych.

Program winien być realizowany przy współpracy różnych podmiotów, począwszy od pomocy społecznej, poprzez placówki oświatowe, służbę zdrowia, instytucje strzegące porządku publicznego i przestrzegania prawa, organizacje pozarządowe oraz instytucje kościelne, które poprzez swoje doświadczenia

stanowią nieodłączną część systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.

II. PODSTAWY PRAWNE

Obowiązek uchwalania niniejszego Programu wynika z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487 ze zm.) oraz z art. 10 ust. 2-4 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2018 r. poz. 1030 ze zm.). W realizacji zadań zawartych w Programie szczególne zastosowanie mają następujące akty prawne:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487 ze zm.),
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2018 r. poz. 1030 ze zm.),
3. Strategia Rozwoju Gminy Bystrzyca Kłodzka na lata 2016-2021 przyjęta uchwałą Nr XX/180/16 Rady Miejskiej w Bystrzycy Kłodzkiej z dnia 29.01.2016 r.
4. Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2018 r. poz. 1492),
5. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2018 r. poz. 450 ze zm.),
6. Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 160 ze zm.),
7. Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 1828),
8. Ustawa z dnia 29 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2077),
9. Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2017r. poz. 1579 ze zm.),

10. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. Z 2018 r. poz. 994 ze zm.),
11. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2018r. poz. 1510 ze zm.),
12. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1508),
13. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390 ze zm.),
14. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2017r. Poz. 882 ze zm.),
15. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016 – 2020 (Dz. U. z 2016r. Poz.1492).

III. DIAGNOZA SYTUACJI W ZAKRESIE PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ W GMINIE BYSTRZYCA KŁODZKA

Dane dotyczące diagnozy problemów uzależnień w Gminie Bystrzyca Kłodzka zostały opracowane na podstawie:

- Raportu z badania „Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną”, zrealizowanego w 2015 r. z Europejskiego programu badań ankietowych w szkołach ESPAD, KBPN, PARPA, IpiN 2015
- Raportu z badania ankietowego „Diagnoza problemów uzależnień oraz zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Bystrzyca Kłodzka” w 2016 r.
- Informacji dotyczących problematyki uzależnień, będących w posiadaniu Urzędu Miasta i Gminy w Bystrzycy Kłodzkiej

Ponadto pozyskano również informacje od podmiotów współpracujących w realizacji zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów

Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Bystrzyca Kłodzka w
w tym:

- Ośrodka Pomocy Społecznej
- Zespołu Interdyscyplinarnego
- Komisariatu Policji
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego oraz
- placówek oświatowych w Gminie Bystrzyca Kłodzka.

1. Sytuacja demograficzna

Gmina Bystrzyca Kłodzka na koniec grudnia 2017 roku miała 19 077 mieszkańców, z czego 51,6% stanowią kobiety a 48,4% mężczyźni. Średni wiek mieszkańców wynosi 42,9 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa dolnośląskiego oraz nieznacznie większy od średniego wieku mieszkańców całej Polski²

W ciągu ostatnich 10 lat, zgodnie z danymi GUS, liczba mieszkańców gminy zmniejszyła się. Równomiernie spadła liczba mieszkańców miasta i terenów wiejskich. Tabela nr 1 pokazuje zmiany w liczbie ludności od 2013 roku. Wyraźnie widać spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym. Rośnie natomiast liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym. Gmina wyraźnie się starzeje oraz wyludnia. Dane na koniec 2016 pokazują, że w gminie było zaledwie 471 dzieci do drugiego roku życia, 653 dzieci do szóstego roku życia, dzieci w wieku od ośmiu do dwunastu lat było 1022. Liczba dzieci i młodzieży do osiemnastego roku życia pod koniec grudnia 2016 wynosiła 2951, natomiast osób w wieku poprodukcyjnym (kobiety powyżej 60 roku życia, mężczyźni powyżej 65. roku życia) 4429.

² GUS, 31.XII. 2017.

Przewaga liczebna tej grupy wiekowej będzie zdecydowanie się zwiększała. Szczegółowe dane na temat struktury wieku ludności i jej zmian od 2013 roku zostały zamieszczone w tabeli poniżej.

Tabela 1. Struktura ludności Gminy Bystrzyca Kłodzka w latach 2013 -2016

	Jednostka miary/ lata	2013	2014	2015	2016
Ludność ogółem	osoba	19549	19446	19157	19243
Ludność w wieku					
przedprodukcyjnym	%	15,8	15,6	16,7	15,34
produkcyjnym	%	64,3	63,6	63,1	61,64
poprodukcyjnym	%	19,9	20,8	20,2	23,02
Przyrost naturalny	%	-3,9	-1,8	Bd	-1,1

Źródło danych: GUS, 31.XII. 2017.

2. Czynniki sprzyjające uzależnieniom

2.1 Sytuacja materialna

Osoby uzależnione dosyć często charakteryzują się niezaradnością życiową, brakiem umiejętności w prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz w wychowaniu dzieci. Z uwagi na duży odsetek osób z problemem alkoholowym korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej istotne jest minimalizowanie oraz zapobieganie szkodom spowodowanym występowaniem w rodzinie problemu alkoholowego, poprzez objęcie tych rodzin kompleksową pomocą o charakterze profilaktycznym i naprawczym oraz tworzenie systemowych programów pomocy osobom z problemem alkoholowym.

Z danych **Ośrodka Pomocy Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej** wynika, że w latach 2013-2016 liczba rodzin korzystających z pomocy materialnej malała. Natomiast odsetek rodzin z problemem alkoholowym korzystających z pomocy wzrósł z 10,42% w 2013 r. do 19,42% w roku 2016. Odsetek rodzin z problemem uzależnienia od narkotyków pozostaje względnie stały i wynosi aktualnie około 0,3% ogólnej liczby rodzin korzystających z pomocy.

Tabela 2. Liczba rodzin z problemem alkoholowym i narkotykowym korzystających z pomocy MOPS w latach 2013-2016

Rok	Liczba rodzin objęta pomocą materialną OPS	Liczba rodzin korzystających z pomocy materialnej OPS z powodu uzależnienia lub nadużywania alkoholu, przez co najmniej jednego z członków rodziny	Liczba rodzin korzystających z pomocy materialnej OPS z powodu uzależnienia od innych środków psychoaktywnych (narkotyków) przez co najmniej jednego z członków rodziny
2013	1622	169	2
2014	1451	156	2
2015	1146	148	2
2016	685	133	2

Zródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej

2. Bezrobocie

W Bystrzycy Kłodzkiej na 1000 mieszkańców pracuje 201 osób. Jest to znacznie mniej od wartości dla województwa dolnośląskiego oraz znacznie mniej od wartości dla Polski. 51,6% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 48,4% mężczyźni.

Bezrobocie rejestrowane w Bystrzycy Kłodzkiej wynosiło w 2017 roku 14,6% (17,5% wśród kobiet i 12,1% wśród mężczyzn). Jest to znacznie więcej od stopy bezrobocia rejestrowanego dla województwa dolnośląskiego oraz znacznie więcej od stopy bezrobocia rejestrowanego dla całej Polski.

Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców Bystrzycy Kłodzkiej 506 osób wyjeżdża do pracy do innych miast, a 654 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi 148.

17,2% aktywnych zawodowo mieszkańców Bystrzycy Kłodzkiej pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 25,1% w przemyśle i budownictwie, a 16,8% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 2,6% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości)³.

³http://www.polskawliczbach.pl/Bystrzyca_Klodzka#ixzz5TVSdQ28E

Utrzymywanie się długiego okresu pozostawania bez pracy stanowi jeden z głównych czynników ryzyka nasilania się problemów alkoholowych i zaburzeń o charakterze niedostosowania społecznego, co w konsekwencji może prowadzić do zachowań agresywnych i przemocy w rodzinie. Związane z tym osłabienie funkcji opiekuńczo – wychowawczej rodziny w sposób szczególny naraża dzieci na poszukiwanie alternatywnych, w tym destrukcyjnych, form aktywności, związanych ze spożywaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.

Od 2003 roku **w Gminie Bystrzyca Kłodzka funkcjonuje Centrum Integracji Społecznej**, którego działalność jest uzupełnieniem systemu pomocy osobom bezrobotnym. Podstawą działania Centrum jest ustawa z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym

Działalność Centrum Integracji Społecznej (CIS) skierowana jest do mieszkańców Gminy Bystrzyca Kłodzka nieaktywnych zawodowo, zagrożonych wykluczeniem społecznym, borykających się między innymi z problemem uzależnienia od alkoholu i/lub narkotyków. Osobom niezatrudnionym, które podjęły leczenie odwykowe bądź są w jego trakcie, Centrum oferuje szkolenia przygotowujące do podwyższenia lub uzyskania kwalifikacji w zawodach deficytowych na lokalnym rynku pracy. Programy aktywizacji zawodowej uzupełniane są o praktyki lub staże zawodowe u pracodawców. Wsparcie psychologiczne i praca z doradcą zawodowym prowadzone są równolegle z aktywizacją zawodową. Celem indywidualnych i grupowych zajęć jest przywrócenie zdolności do świadczenia pracy i motywacji do podjęcia zatrudnienia.

W 2017 roku program reintegracji społecznej i zawodowej realizowało:

- ogółem: 115 osób, w tym 59 kobiet i 56 mężczyzn

Struktura osób z wyszczególnieniem przyczyn wykluczenia społecznego:

- osoby długotrwale bezrobotne: 53
- osoby uzależnione od alkoholu: 10
- osoby niepełnosprawne: 8
- inne przyczyny społeczne(ubóstwo, bezrobocie): 41
- osoby po opuszczeniu zakładu karnego: 2
- osoby bezdomne: 1

Rotacja uczestników:

- rezygnacja z uczestnictwa w programie: 14
- podjęcie pracy: 10
- usunięcie z programu: 9

Po ukończeniu programów aktywizacji społeczno-zawodowej oferowanych przez Centrum Integracji Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej

- 34 uczestników podjęło zatrudnienie na otwartym rynku pracy (29,56% korzystających ze wsparcia).

2.3. Przemoc w rodzinie

Zjawisko przemocy często wiąże się z problemem alkoholowym występującym w rodzinach. Według danych statystycznych Policji większość sprawców fizycznego lub psychicznego znęcania się nad członkami rodziny działa pod wpływem alkoholu lub innych środków psychoaktywnych. Działania informacyjne w skali całego kraju oraz lokalne, w tym cykliczne kampanie „przeciw przemocy” przyczyniają się do zwiększenia wśród ofiar i świadków przemocy świadomości dotyczącej poznania swoich praw oraz nazw i adresów instytucji pomocowych.

Z badań prowadzonych w Gminie Bystrzyca Kłodzka w 2016 roku⁴

⁴Raport z badania „Diagnoza problemów uzależnień oraz zjawiska przemocy w rodzinie Gmina Bystrzyca Kłodzka”

wynika, że przemoc w rodzinie to dla większości badanych mieszkańców Gminy Bystrzyca Kłodzka działanie z użyciem siły, krzywdzenie ofiary przy pomocy oddziaływań psychologicznych, nieakceptowane działania w obszarze zachowań seksualnych. Ponad połowa badanych osób uważa za przemoc ograniczanie dostępu do pieniędzy, odbieranie zarobionych pieniędzy, zmuszanie do pożyczania. Niezaspokajanie potrzeb fizycznych i emocjonalnych jest przemocą dla ponad 1/3 respondentów, zaniedbywanie np. potrzeb dziecka dla około połowy badanych mieszkańców.

Prawie wszyscy respondenci wymienili jako główną przyczynę występowania przemocy w gminie alkohol lub inne używki, agresywne wzory zachowania, złą sytuację materialną oraz zaburzenia psychiczne.

Badani dość wysoko oceniają skuteczność działania instytucji w zakresie pomocy ofiarom przemocy.

Dzieciom i osobom dorosłym doświadczającym szkód ze strony osób nadużywających alkoholu oferowana jest systemowa pomoc wyjścia z kryzysu w Ośrodku Pomocy Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej, w Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w Punkcie Konsultacyjnym Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, (przyjmuje w nim dwóch psychologów, terapeuta uzależnień i specjalista do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie), w Komisariacie Policji, w placówkach oświatowych oraz w Ośrodku Interwencji Kryzysowej w Kłodzku.

Sprawcy przemocy motywowani są do podjęcia terapii w ramach realizowanego programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy.

Ponadto organizowane są szkolenia z zakresu problematyki przemocy skierowane do różnych grup zawodowych m. in. pracowników socjalnych i policjantów, nauczycieli, kuratorów sądowych, pracowników służby zdrowia.

Zgodnie z Zarządzeniem Burmistrza Bystrzycy Kłodzkiej z dnia

06.09.2011 r. został powołany **Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie**, w którego składzie są przedstawiciele: Ośrodka Pomocy Społecznej, Komisariatu Policji, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Bystrzycy Kłodzkiej, Ochrony Zdrowia i Bystrzyckiego Towarzystwa Dobroczynnego.

W 2017 roku do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 29 Niebieskich Kart założonych przez:

Policję: 24

Pomoc Społeczną: 2

GKRPA: 1

Oświatę: 2

zakończono 33 procedury „Niebieskie Karty” a w 40 będzie kontynuowana dalsza praca.

W ramach realizowanych przez Ośrodek zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie pracownicy socjalni uczestniczyli w 2017 roku w 272 spotkaniach grup roboczych:

Sprawy, którymi zajmowały się grupy robocze to:

- 5 spraw - przemoc wobec dzieci ze strony rodziców - 18 grup roboczych,
- 2 sprawy - przemoc wobec dorosłych dzieci ze strony rodziców - 11 grup roboczych,
- 13 spraw- przemoc wobec rodziców ze strony dorosłych dzieci- 49 grup roboczych,
- 35 spraw - przemoc domowa ze strony mężów wobec żon i dzieci - 124 grupy robocze,
- 18 spraw - przemoc wobec konkubin ze strony konkubentów - 70 grup roboczych,

Liczba osób objętych pomocą grup roboczych:

- ogółem - 272

- kobiet – 81
- mężczyzn- 91
- dzieci- 100

Tabela 3. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego

Liczba	Stan na dzień 31.12.2017r.
1.Ilość spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego	4
2.Ilość założonych Niebieskich Kart	29
w tym środowiska z problemem alkoholowym	26

Źródło danych: Ośrodek Pomocy Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej

2.4. Rekomendowane działania

Analiza powyższych danych pokazuje, że istotnymi czynnikami sprzyjającymi rozwojowi uzależnień są przede wszystkim przemoc oraz wykluczenie społeczne. Koniecznym staje się więc kontynuowanie polityki społecznej Gminy Bystrzyca Kłodzka, która przyczynia się do zmniejszenia skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz, poprzez różnorodne formy doskonalenia zawodowego i kształcenie kompetencji społecznych wśród grup ryzyka, dostarczy osobom zagrożonym uzależnieniem podstawowe kompetencje umożliwiające reintegrację społeczną. Szczególnie ważne jest także kontynuowanie realizacji programów profilaktyki selektywnej skierowanych do grup szczególnie narażonych na uzależnienie tj. osób bezrobotnych, sprawców przemocy oraz osób wykluczonych społecznie.

3. Dostępność napojów alkoholowych

Z badań przeprowadzonych w 2016 roku wynika, że subiektywna dostępność do alkoholu i łatwość jego zakupu w mieście jest bardzo duża. W przeprowadzonych badaniach w 2016 roku uczniowie deklarują, że alkohol najłatwiej zdobyć od starszych kolegów i koleżanek (72,4%) bądź przy pomocy innej osoby dorosłej (48%). Oznacza to, że uczniom w zdobyciu napojów

alkoholowych pomagają osoby dorosłe, które de facto powinny chronić nieletnich przed negatywnym wpływem alkoholu. 1/3 uczniów twierdzi, że uczniom najłatwiej zdobyć alkohol kupując go w sklepie. Jest to niepokojące, gdyż sprzedaż wyrobów alkoholowych osobom poniżej 18 roku życia jest zabroniona i nielegalna. Ponad 17% uczniów pozyskuje alkohol wynosząc go z domu bez wiedzy rodziców.

3.1. Rynek napojów alkoholowych

Uchwałą NR LVII/509/18 Rady Miejskiej w Bystrzycy Kłodzkiej z dnia 28 czerwca 2018 r. w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu oraz poza miejscem sprzedaży, ustalenia zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych oraz w sprawie wprowadzenia odstępstwa od zakazu spożywania napojów alkoholowych w miejscach publicznych na terenie gminy Bystrzyca Kłodzka (Dziennik Urzędowy Województwa Dolnośląskiego z 2018r., poz.3532), ustalono:

„ Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15, art. 40 ust. 1, art. 41 ust. 1 i art. 42 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2018 r. poz. 994 ze zm.) oraz art. 5 ustawy z dnia 10 stycznia 2018 r. o zmianie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r. (Dz. U. z 2018 r. poz. 310) i art. 12 ust. 1, 3,5 oraz art. 14 ust. 2b ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2016 r., poz. 487 ze zm.), po zasięgnięciu opinii jednostek pomocniczych gminy - Rada Miejska w Bystrzycy Kłodzkiej uchwała, co następuje:

§ 1. 1. Ustala się na obszarze gminy Bystrzyca Kłodzka maksymalną liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych:

- 1) do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo w ilości 115;
- 2) powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa) w ilości 98;

3) powyżej 18% zawartości alkoholu w ilości 91.

2. Ustala się na obszarze gminy Bystrzyca Kłodzka maksymalną liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży:

1) do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo w ilości 57;

2) powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa) w ilości 41;

3) powyżej 18% zawartości alkoholu w ilości 35.

3. Ustala się na obszarze gminy Bystrzyca Kłodzka maksymalną liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży:

1) do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo w ilości 58;

2) powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa) w ilości 57;

3) powyżej 18% zawartości alkoholu w ilości 56.

§ 2. 1. Określa się ogólnie obowiązujące zasady usytuowania na terenie gminy miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych stanowiąc, że punkty sprzedaży i podawania napojów alkoholowych nie mogą być zlokalizowane w odległości mniejszej niż 20 m od następujących obiektów chronionych:

1) szkół wszystkich typów, przedszkoli oraz innych placówek oświatowo-wychowawczych i opiekuńczych,

2) obiektów sakralnych należących do kościołów wszystkich wyznań,

3) ośrodków i poradni leczenia uzależnień.

2. Odległość określona w ust. 1 mierzona jest od wejścia do lokalu, w którym znajduje się punkt sprzedaży lub podawania napojów alkoholowych i biegnie wzdłuż istniejącego ciągu dla pieszych do najbliższego położonego wejścia do obiektu chronionego.

3. Wejściami, w rozumieniu § 2 ust. 2 do obiektów:

- posadowionych na posesjach nieogrodzonych jest ogólnodostępne wejście wskazane przez właściciela, użytkownika, zarządcę lub administratora obiektu;

- posadowionych na posesjach ogrodzonych – ogólnodostępne wejście w

ogrodzeniu wskazane przez właściciela, użytkownika, zarządcę lub administratora obiektu.

4. Zasady, o których mowa powyżej, obejmują wszystkie punkty sprzedaży i podawania napojów alkoholowych, w których dokonuje się sprzedaży napojów alkoholowych zawierających do 4,5% zawartości alkoholu oraz piwa, powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa) oraz powyżej 18% zawartości alkoholu.

5. Dopuszcza się usytuowanie punktu sprzedaży i podawania napojów alkoholowych zawierających do 4,5 % zawartości alkoholu oraz piwo, podczas imprez plenerowych i rozrywkowych, niemających charakteru masowego, po wcześniejszym uzyskaniu jednorazowego zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

6. Wprowadza się całoroczne odstępstwo od zakazu spożywania napojów alkoholowych w następujących miejscach publicznych na terenie gminy Bystrzyca Kłodzka:

1) Długopole Zdrój - działka nr 130, obręb Długopole Zdrój, gmina Bystrzyca Kłodzka;

2) Wyszki - działka nr 650/6 obręb Wyszki, gmina Bystrzyca Kłodzka.

§ 3. Zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu oraz poza miejscem sprzedaży, wydane przed dniem wejścia w życie niniejszej uchwały, obowiązują do końca okresu, na jaki zostały wydane.

§ 4. Tracą moc:

1) uchwała nr XXXVI/297/2001 Rady Miejskiej w Bystrzycy Kłodzkiej z dnia 1 września 2001 r. w sprawie zasad usytuowania na terenie gminy Bystrzyca Kłodzka punktów sprzedaży napojów alkoholowych i warunków sprzedaży tych napojów zmieniona uchwałą nr XII/69/03 Rady Miejskiej w Bystrzycy Kłodzkiej z dnia 23 maja 2003 r. w sprawie zmiany uchwały nr XXXVI/297/2001 Rady Miejskiej w Bystrzycy Kłodzkiej z dnia 1 września 2001 r. w sprawie zasad

usytuowania na terenie gminy Bystrzyca Kłodzka punktów sprzedaży napojów alkoholowych i warunków sprzedaży tych napojów;

2) uchwała nr XXXVI/298/2001 Rady Miejskiej w Bystrzycy Kłodzkiej z dnia 1 września 2001 r. w sprawie ustalenia liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży oraz w miejscu sprzedaży.

3.2. Rekomendowane działania

Koniecznym staje się takie kształtowanie zasad usytuowania i limitowania punktów sprzedaży napojów alkoholowych, które spowoduje zmniejszenie ich liczby w rejonach miasta, w których jest ich zbyt dużo w stosunku do liczby mieszkańców, gdyż „dostępność alkoholu ma wpływ na wielkość konsumpcji, a ta z kolei ma wpływ na rozpowszechnienie problemów. Wzrost liczby punktów sprzedaży, przedłużenie godzin ich otwarcia, samoobsługa prowadzi do wzrostu konsumpcji, natomiast ograniczenie dostępności – do jej spadku”.⁵

Wysoka dostępność napojów alkoholowych przejawiająca się częstymi zakupami oraz relatywnie niskimi odsetkami odmów ze względu na młody wiek sugeruje wprowadzenie większych ograniczeń oraz edukacji sprzedawców. Zintensyfikowanie działań kontrolnych w tym zakresie, szczególnie, jeśli chodzi o sprzedaż napojów wysokoprocentowych, wydaje się, zatem nadal koniecznym uzupełnieniem działań profilaktycznych skierowanych na ograniczanie popytu na napoje alkoholowe wśród młodzieży. Ograniczenia sprzedaży napojów alkoholowych są jednym ze sposobów ograniczania spożycia alkoholu o potwierdzonej skuteczności.

Wydaje się, że warto przemyśleć przekaz profilaktyczny, szczególnie o

⁵J. Moskalewicz, J. Sierosławski, K. Dąbrowska „Dostępność fizyczna alkoholu a szkody zdrowotne”,

charakterze edukacyjnym, pod kątem przystawalności do doświadczeń, postaw i przekonań młodych ludzi.

4. Spożywanie napojów alkoholowych przez mieszkańców Gminy Bystrzyca Kłodzka na podstawie raportów z badań społecznych

4.1 Szkody zdrowotne i społeczne związane z używaniem substancji psychoaktywnych

Według szacunkowych danych opartych na wskaźnikach Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych co piąta dorosła osoba w Polsce jest uwikłana w jakiś sposób (osobiście lub przez członków rodziny) w problem alkoholowy.

W grupie osób nadużywających alkoholu należy liczyć się też ze zwiększoną ilością szkód zdrowotnych wynikających ze zwielokrotnionej liczby urazów, wypadków mających związek z alkoholem, oraz długotrwałą ekspozycją na duże dawki alkoholu co nierozzerwalnie wiąże się ze zwiększonymi kosztami w wielu obszarach służby zdrowia.

4.2. Młodzież

Badanie zjawiska picia i upijania się nastolatków oraz sięgania przez nich po narkotyki obejmowało dwie grupy młodzieży: uczniów trzecich klas gimnazjalnych (15 i 16-latków) oraz drugich klas szkół ponadgimnazjalnych (17 i 18-latków). Razem badaniem objęto 2.031 uczniów.⁶

Raport z badań ankietowych zrealizowanych w województwie dolnośląskim w 2015 r. w ramach Europejskiego Programu Badań Szkolnych na Temat Alkohol i Innych Narkotyków –ESPAD (Katarzyna Charzyńska, Janusz Sierosławski): Wiosną 2015 r. w ramach międzynarodowego projektu: „European School Survey Project on Alcohol and Drugs” (ESPAD) zrealizowano

⁶Raport z badania „Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną” 2015.

audytoryjne badania ankietowe na próbie reprezentatywnej uczniów klas trzecich szkół gimnazjalnych-młodsza kohorta (wiek: 15-16 lat) oraz klas drugich szkół ponadgimnazjalnych-starsza kohorta (wiek: 17-18 lat) naszego kraju. Badania ESPAD podjęto w 1995 r. z inicjatywy Co-operation Group to Combat Drug Abuse and Illicit Trafficking in Drugs (Pompidou Group) działającej przy Radzie Europy. Celem badania był przede wszystkim pomiar natężenia zjawiska używania przez młodzież substancji psychoaktywnych, ale także ocena czynników wpływających na rozpowszechnienie, ulokowanych zarówno po stronie popytu na substancje, jak i ich podaży.

Wyniki badania w Województwie Dolnośląskim na tle wyników w całym kraju skłaniają do sformułowania kilku wniosków, a w ślad za nimi kilku rekomendacji:

- Młodzież z Województwa Dolnośląskiego wedle wyników badania zrealizowanego w 2015 r. jawi się jako podobnie zagrożona przez legalne substancje psychoaktywne, jak ma to miejsce na terenie całego kraju. Jedynie w przypadku silnego upicia się więcej dziewcząt w badanym województwie deklarowało takie zachowanie. Palenie tytoniu w obu kohortach jest nieco mniej rozpowszechnione w analizowanym województwie, jednak należy zwrócić uwagę, że odwrotnie niż w kraju ogółem, częste palenie jest w Województwie Dolnośląskim częściej deklarowane przez dziewczęta, niż przez chłopców.
- Porównanie wyników uzyskanych w Województwie Dolnośląskim i w całym kraju wskazuje na znacznie większe rozpowszechnienie używania marihuany w Województwie Dolnośląskim, niż w całym kraju. Ta prawidłowość dotyczy obu poziomów nauczania i wszystkich analizowanych okresów czasowych. Tym zachowaniom towarzyszą wyższe odsetki badanych w obu kohortach, które zgłaszały symptomy problemowego używania marihuany, takie jak palenie przed południem, problemy z pamięcią po paleniu i bezowocne próby ograniczenia używania, niż miało to miejsce na terenie całego kraju. Również

ekspozycja na propozycje marihuany była bardziej rozpowszechniona w Województwie Dolnośląskim niż w Polsce ogółem. Dostępność marihuany była oceniana jako łatwa dla większego odsetka badanych, niż w całym kraju. Prowadzenie działań profilaktycznych powinno zatem nadal stanowić bezwzględny priorytet.

- Wyniki w obu kohortach nie pokazują większych różnic w rozpowszechnieniu eksperymentowania z innymi substancjami nielegalnymi, jak również w ich aktualnym czy częstym używaniu.
- Nie można wykluczyć, że grunt pod wzrost zainteresowania przetworami konopi przygotowało upowszechnianie się „dopalaczy”, a następnie radykalne zamknięcie dostępu do nich.
- Wydaje się, że znaczne rozpowszechnienie używania przetworów konopi jest efektem głębokiej zmiany obyczajowej, jakiej doświadczyliśmy w latach dziewięćdziesiątych ubiegłego stulecia. W Województwie Dolnośląskim tempo i zakres tych zmian zdaje się przekraczać poziom ogólnopolski.
- Dla redukcji rozpowszechnienia używania zarówno substancji legalnych, jak i nielegalnych, potrzebna jest nie tylko mobilizacja całego społeczeństwa oparta na pełnym konsensusie, co do celu, jaki chcemy osiągnąć, ale też i pomysły nowego podejścia do ograniczenia popytu na substancje wśród młodzieży.
- Przechodząc do rekomendacji w zakresie profilaktyki problemu narkotyków trzeba wskazać, że szczególnym wyzwaniem jest bardzo wysoki poziom używania w obu kohortach oraz wzrost rozpowszechnienia używania przetworów konopi w starszej kohorcie. Towarzyszy temu wzrost skłonności młodych ludzi do bagatelizowania ryzyka szkód związanych z ich używaniem w porównaniu do oceny ryzyka związanego z używaniem innych substancji.
- Wyniki uzyskane w Województwie Dolnośląskim w 2015 r. ujawniły skalę potrzeb dotyczącą profilaktyki w zakresie używania przetworów konopi. Prowadzenie działań profilaktycznych powinno zatem nadal stanowić bezwzględny priorytet.

- Ponadto w Województwie wskaźniki silnego upijania się wśród dziewcząt są wyższe, niż w kraju ogółem, natomiast wskaźniki palenia tytoniu dla dziewcząt są wyższe od analogicznych wskaźników dla chłopców, odwrotnie niż ma to miejsce na poziomie kraju. Oznacza to potrzebę opracowania programów profilaktycznych uwzględniających specyfikę dziewcząt jako adresatów. Wydaje się, że przygotowując takie programy warto odwoływać się do kwestii zdrowia prokreacyjnego.
- Pozytywny trend zaobserwowano natomiast w przypadku oceny dostępności marihuany w młodszej kohorcie, gdzie niższy odsetek badanych twierdził, że łatwo mógłby zdobyć marihuanę, niż miało to miejsce w 2011 r. Ten wynik wskazuje, że programy ukierunkowane na ograniczenie podaży są skuteczne i należy dążyć do dalszego ich udoskonalania, tak aby pozytywny trend został utrzymany. Opracowanie i wdrożenie programów edukacyjnych wydaje się być nagłą potrzebą. Programy te powinny unikać demonizowania marihuany i haszyszu, ale rzeczowo, w dobrze udokumentowany sposób prezentować ryzyko różnych szkód zdrowotnych związanych z używaniem przetworów konopi. Pamiętając o tym, by przekaz profilaktyczny, szczególnie o charakterze edukacyjnym, przystawał do doświadczeń, postaw i przekonań młodych ludzi, trzeba zadbać o jego moc perswazyjną. Programom edukacyjnym powinno towarzyszyć szerokie spektrum działań profilaktycznych realizowanych przy współudziale rodziny.
- W zakresie profilaktyki problemów alkoholowych widoczne są pozytywne trendy. W porównaniu do badania z 2011 r. w obu kohortach odnotowano spadek odsetka uczniów, zarówno pijących napoje alkoholowe, jak i silnie upijających się, we wszystkich analizowanych okresach czasowych. Zmniejszył się również odsetek młodszych uczniów, którzy kupowali piwo i wódkę w ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem. Ponadto w młodszej grupie obniżyła się postrzegana dostępność napojów alkoholowych, a ryzyko picia alkoholu było oceniane, jako wysokie przez większy odsetek badanych. W tym kontekście

istotne jest kontynuowanie programów profilaktycznych i prewencyjnych, szczególnie ukierunkowanych na prezentację ryzyka szkód zdrowotnych i innych oraz ograniczenie podaży napojów alkoholowych. Wspomniane programy wydają się być efektywne, należałoby więc zintensyfikować działania, aby utrzymać tendencję spadkową w zakresie konsumpcji napojów alkoholowych przez młodzież.

5. Stan Bezpieczeństwa

5.1. Policja – nietrzeźwość w miejscach publicznych

Podstawowym zadaniem policji jest ochrona życia, zdrowia i mienia, zapewnienie bezpieczeństwa obywatelom, ale również działalność prewencyjna i interwencyjna. W ramach swoich zadań policjanci (dzielnicowi) rozpoznają sytuację, a w razie konieczności prowadzą działania interwencyjne, działania edukacyjne i motywujące, udzielają porad w zakresie dalszych działań, możliwości i potrzeby uzyskania pomocy i wsparcia, informują o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc.

Dane statystyczne policji związane z podejmowaniem interwencji i działań w związku z nadużywaniem alkoholu i niewłaściwymi zachowaniami pod wpływem alkoholu ukazuje Tabela nr 4

W przypadku wystąpienia równocześnie przemocy, uruchamiają m.in. procedurę „Niebieskie Karty”. W naszej gminie w 2017 roku odnotowano:

Tabela 4. Kategoria osób wg procedury „Niebieskie Karty”

L.P.	KATEGORIA OSÓB wg PROCEDURY „NIEBIESKIE KARTY”	2017
1	Liczba zatrzymanych w policyjnych izbach dziecka	7
	Liczba zatrzymanych osób nietrzeźwych w celu wytrzeźwienia w pomieszczeniach policyjnych w 2017r.	128
2	Liczba interwencji domowych dotyczące przemocy w rodzinie	45
3	Liczba przypadków w których nastąpiło izolowanie sprawców od ofiar przemocy	2
4	Postępowania przygotowawcze o przestępstwo z art.207 kk	8

5	Liczba zatrzymanych za przestępstwo popełnione z art.62 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	16
---	--	----

Źródło danych: Dane uzyskane z Komisariatu Policji w Bystrzycy Kłodzkiej

Pamiętać jednak należy, że statystyki kryminalne są źródłem informacji wyłącznie o przestępczości ujawnionej, poza nimi pozostaje wiele przestępstw z różnych powodów nieujawnionych. Wśród powodów nieinformowania policji o zaistniałym przestępstwie wymienia się decyzje samej ofiary, która może współczuć sprawcy (np. jeśli sprawcą jest osoba jej znana, spokrewniona z nią czy też zaprzyjaźniona) bądź też przeciwnie, obawiać się jej późniejszej reakcji (np. strach przed zemstą). W przypadkach np. znęcania się nad członkiem rodziny ofiara może czasami nie mieć świadomości, że dane zdarzenie jest przestępstwem.

6. Punkt Konsultacyjny do spraw rozwiązywania problemów uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Punkt Konsultacyjny powstał z myślą o osobach, które borykają się z problemem alkoholowym, rodzin w których występuje alkoholizm, przemoc, problem narkomanii.

Celem pracy Punktu Konsultacyjnego jest:

- motywowanie i informowanie o możliwości podjęcia leczenia,
- udzielanie wsparcia w trakcie leczenia i po jego zakończeniu /grupy wsparcia/,
- udzielanie pomocy osobom współuzależnionym /członkom rodzin, bliskim, pozostających w bezpośrednich interakcjach z alkoholikiem/,
- rozpoznawanie zjawiska przemocy domowej, udzielanie stosownego wsparcia i informacji o możliwości uzyskania pomocy i powstrzymania przemocy,
- rozpoznawanie zjawiska niewydolności opiekuńczo - wychowawczej,
- rozpoznawanie innych zagrożeń i patologii,

- prowadzenie profilaktycznej działalności edukacyjnej i informacyjnej,
- porady i konsultacje terapeutyczne.

W punkcie w okresie od 01 stycznia do 31 grudnia 2017 r. dyżury pełnili: terapeuta uzależnień, 2 psychologów i specjalista do spraw przemocy w rodzinie.

Tabela Nr 5. Liczba osób oraz udzielonych im porad w punkcie konsultacyjno-informacyjnym

Liczba osób oraz udzielonych im porad w punkcie konsultacyjno - informacyjnym w 2017 roku w poszczególnych kategoriach klientów:		
	Liczba osób	Liczba porad
1. Osobom z problemem alkoholowym	76	153
2. Dorosłym członkom rodziny z problemem alkoholowym (w tym współuzależnionym i DDA)	63	102
3. Osobom doznającym przemocy w rodzinie	26	47
4. Osobom stosującym przemoc w rodzinie	14	24

Źródło danych: Dane z Ośrodka Pomocy Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej

7. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bystrzycy Kłodzkiej

Głównym celem działań **Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bystrzycy Kłodzkiej** jest prowadzenie działań w celu zapobiegania nadużywania alkoholu oraz środków psychoaktywnych, promowanie zdrowego trybu życia, zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej osobom uzależnionym, integrowania społeczeństwa lokalnego, podejmowanie działań w zakresie poradnictwa, interwencji wobec osób nadużywających alkoholu i narkotyków, działania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, prowadzenie rozmów motywacyjnych oraz zwiększanie zdolności osób do radzenia sobie z zaistniałymi problemami alkoholowymi. Podejmowane działania mają za zadanie wsparcie osób uzależnionych i ich rodzin, pomoc rodzinom w trudnych sytuacjach życiowych oraz propagowanie zdrowego stylu życia. Komisja uprawniona jest do podejmowania czynności zmierzających do sądowego orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby

uzależnionej od alkoholu, zobowiązania poddania się leczeniu odwykowemu. Do kompetencji Komisji należą również zadania wynikające z Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. Z 2018 r. poz. 1030) oraz ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałanie przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 poz.1390).

Tabela 6. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

L.P.	KATEGORIA OSÓB	2017 rok
1	Liczba osób z którymi gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu	88
2.	Liczba osób, w stosunku, do których gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych podjęła czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia od alkoholu	14
3.	liczba osób, wobec których gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego:	14
4.	Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych:	
	Ofiary przemocy w rodzinie:	11
	Sprawcy przemocy w rodzinie:	18
	Świadkowie przemocy w rodzinie:	3
	Uruchomienie procedury Niebieskie Karty :	1

Źródło danych: Dane z Ośrodka Pomocy Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej

IV. INSTYTUCJONALNE ZASOBY GMINY W ZAKRESIE DZIAŁAŃ DOTYCZĄCYCH PROFILAKTYKI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ

Na terenie Gminy Bystrzyca Kłodzka istnieje wiele instytucji i organizacji, które realizują zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Wśród nich wymienić należy:

1. Ośrodek Pomocy Społecznej w którego strukturze znajduje się:
 - Punkt Konsultacyjny Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Bystrzycy Kłodzkiej;
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
3. Komisariat Policji;

4. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
5. Centrum Integracji Społecznej.
6. Bystrzyckie Stowarzyszenie Dobroczynne
7. Bystrzyckie Stowarzyszenie Niepełnosprawnych
8. Związek Harcerstwa Polskiego Hufiec Bystrzyca Kłodzka
9. Placówki oświatowe i kulturalne.
10. Inne podmioty realizujące zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień posiadające w swoich statutach zapisy umożliwiające realizację tych zadań na terenie Gminy Bystrzyca Kłodzka.

V. CEL I ZADANIA PROGRAMU

5.1. Cele nadrzędne Gminnego Programu

Stwarzanie warunków oraz kształtowanie motywacji, wiedzy i umiejętności zdrowego stylu życia, a także podejmowania działań na rzecz zdrowia własnego i innych.

5.2. Cele szczegółowe Gminnego Programu

1. Podniesienie poziomu wiedzy mieszkańców, głównie dzieci i młodzieży na temat problemów związanych z używaniem alkoholu oraz możliwości zapobiegania takim zjawiskom.
2. Rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi oraz przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie. Różne rodzaje uzależnień mają ze sobą bardzo wiele wspólnego. Bez względu na to, czy mówimy np. o uzależnieniu od alkoholu, narkotyków czy papierosów, spotykamy się z takim samym lub podobnym przebiegiem, czynnikami ryzyka oraz

czynnikami chroniącymi.

Dlatego cel ten składa się z czterech części, które łączą strategie przeciwdziałania poszczególnym uzależnieniom i obejmują:

- przeciwdziałanie narkomanii,
- profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych,
- zwalczanie następstw zdrowotnych używania wyrobów tytoniowych i wyrobów powiązanych, także e-papierosów,
- przeciwdziałanie uzależnieniom behawioralnym.

W ramach tego celu operacyjnego zaplanowaliśmy działania, które mają ograniczyć problemy ze zdrowiem, wynikające z uzależnień oraz używania substancji psychoaktywnych. Są to m. in.:

- działania profilaktyczne i edukacyjne, udoskonalanie oferty i zwiększanie dostępności do leczenia uzależnień,
- monitorowanie sytuacji związanej z uzależnieniami poprzez diagnozowanie problemów uzależnień w Gminie Bystrzyca Kłodzka

3. Zwiększenie dostępności i podniesienie jakości pomocy dla ofiar i sprawców przemocy w rodzinie z problemem alkoholowym.

4. Zwiększenie kompetencji służb działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinach z problemem alkoholowym.

5. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, spożywających alkohol ryzykownie i szkodliwie lub używających substancji psychoaktywnych oraz członków rodzin osób z problemami wynikającymi z używania alkoholu lub innych środków psychoaktywnych.

5.3. Szczegółowe zadania Gminnego Programu

Szczegółowy wykaz zadań realizowanych w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii

DZIAŁANIA	WSKAŹNIKI	REALIZATOR	Realizacja kierunku działań określonego w Narodowym Programie Zdrowia
1.Realizacja programów edukacyjnych i profilaktycznych w szkołach oraz innych placówkach oświatowych i opiekuńczych	- ilość realizowanych programów profilaktycznych - ilość szkół ze wszystkich poziomów nauczania realizujących programy profilaktyczne - liczba dzieci i młodzieży biorących udział w programach profilaktycznych w placówkach oświatowych i opiekuńczych - liczba rodziców i opiekunów biorących udział w programach profilaktycznych w placówkach oświatowych i opiekuńczych	OPS, placówki oświatowe i opiekuńczy	2.1.1 Działania informacyjne i edukacyjne 3.1.1 Edukacja Zdrowotna
2.Realizacja programów profilaktyki uniwersalnej, w tym również uwzględniających tematykę związaną z uzależnieniem niestanowiącym uzależnienia od substancji psychoaktywnych (tzw. uzależnień behawioralnych), problematykę nowych środków psychoaktywnych tzw. „dopalaczy” oraz problematykę palenia tytoniu, ze szczególnym uwzględnieniem programów z systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego prowadzonego przez Krajowe	-ilość realizowanych programów profilaktycznych - ilość podmiotów realizujących programy profilaktyczne - liczba dzieci i młodzieży biorących udział w programach profilaktycznych - liczba rodziców i opiekunów biorących udział w programach profilaktycznych	OPS, placówki oświatowe i opiekuńczy	2.3.1 Profilaktyka uniwersalna 3.2.1 Profilaktyka uniwersalna

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii
w Gminie Bystrzyca Kłodzka na 2019 rok**

DZIAŁANIA	WSKAŹNIKI	REALIZATOR	Realizacja kierunku działań określonego w Narodowym Programie Zdrowia
Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,			
3.Realizacja działań minimalizujących występowanie ryzykownych zachowań wśród dzieci, młodzieży oraz dorosłych poprzez kształtowanie i wzmacnianie czynników chroniących w ramach realizacji programów rozwoju osobistego i społecznego	- liczba osób biorących udział w programach - ilość podmiotów realizujących programy	OPS, placówki oświatowe i opiekuńcze	2.3.1 Profilaktyka uniwersalna 2.3.2 Profilaktyka selektywna 3.2.1 Profilaktyka uniwersalna 3.2.2 Profilaktyka selektywna
4.Zapewnienie dzieciom pomocy psychologicznej i socjoterapeutycznej w ramach programów opiekuńczo-wychowawczych	- ilość placówek, w których realizowany jest program opiekuńczo – wychowawczy. - liczba uczestników zajęć	Placówki realizujące programy opiekuńczo-wychowawcze, organizacje pożytku publicznego	2.3.1 Profilaktyka uniwersalna 3.2.1 Profilaktyka uniwersalna
5.Promowanie abstynencji i zdrowego stylu życia, w szczególności poprzez: - realizację pozalekcyjnych zajęć sportowo-rekreacyjnych oraz zagospodarowanie czasu wolnego - organizację kampanii edukacyjnych, - organizację festynów - publikacje wyników badań i sondaży dotyczących uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie	- liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w pozalekcyjnych zajęciach sportowo-rekreacyjnych - ilość wyznaczonych obiektów, w których odbywać się będą zajęcia	OPS, ZI, GKRPA, placówki oświatowe, organizacje pożytku publicznego	2.1.1 Działania informacyjne i edukacyjne 3.1.1 Edukacja Zdrowotna
6.Przygotowanie i przeprowadzenie społecznych kampanii przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w zakresie promowania życia bez nałogów	-liczba przeprowadzonych kampanii społecznych	OPS, ZI, GKRPA, placówki oświatowe, organizacje pożytku publicznego	2.1.1 Działania informacyjne i edukacyjne 3.1.1 Edukacja Zdrowotna
7.Zakup i dystrybucja materiałów edukacyjnych, informacyjnych i	-ilość zakupionych materiałów	OPS, ZI, GKRPA,	2.1.1 Działania informacyjne

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii
w Gminie Bystrzyca Kłodzka na 2019 rok**

DZIAŁANIA	WSKAŹNIKI	REALIZATOR	Realizacja kierunku działań określonego w Narodowym Programie Zdrowia
profilaktycznych dotyczących tematyki uzależnień i zachowań ryzykownych	informacyjnych oraz literatury fachowej	placówki oświatowe i opiekuńcze, organizacje pożytku publicznego, Komisariat Policji	i edukacyjne 3.1.1 Edukacja Zdrowotna
8.Przygotowanie i realizacja szkoleń i programów edukacyjno-profilaktycznych dla różnych grup zawodowych i wiekowych, w tym w szczególności dla kobiet w ciąży, pracowników systemu oświaty i systemu opieki zdrowotnej	- ilość realizowanych szkoleń i programów - liczba uczestników	OPS, ZI, KP GKRPA, placówki oświatowe, organizacje pożytku publicznego	2.1.1 Działania informacyjne i edukacyjne 3.1.1 Edukacja Zdrowotna
9.Organizacja i dofinansowanie szkoleń dla sprzedawców napojów alkoholowych	- ilość zrealizowanych szkoleń - liczba uczestników	OPS, GKRPA	3.1.2 Szkolenie kadr 3.1.3 Zadania regulacyjne i zapewnienie skutecznego egzekwowania przepisów
10.Ograniczanie dostępności do napojów alkoholowych	- ilość kontroli przeprowadzonych w punktach sprzedaży napojów alkoholowych - ilość wszczętych i zakończonych postępowań w sprawie cofnięcia przedsiębiorcy zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych - ilość punktów sprzedaży detalicznej w obszarach o zwiększonym ryzyku występowania negatywnych skutków używania alkoholu - procentowy spadek ilości punktów w obszarach	UMiG, GKRPA	3.1.3 Zadania regulacyjne i zapewnienie skutecznego egzekwowania przepisów

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii
w Gminie Bystrzyca Kłodzka na 2019 rok**

DZIAŁANIA	WSKAŹNIKI	REALIZATOR	Realizacja kierunku działań określonego w Narodowym Programie Zdrowia
	o zwiększonym ryzyku występowania negatywnych skutków używania alkoholu		
11. Wspieranie działań placówek lecznictwa odwykowego przez m. in.: - finansowanie programów terapeutycznych uzupełniających ofertę świadczeń zdrowotnych NFZ,	-ilość placówek zdrowotnych świadczących pomoc dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem w systemie ambulatoryjnym - liczba osób korzystających z pomocy placówek ambulatoryjnych, w tym osoby uzależnione i współuzależnione oraz DDA (Dorośle Dzieci Alkoholików)	OPS, placówki medyczne leczenia uzależnienia i współuzależnienia	4.1 Zwiększenie dostępności do opieki zdrowotnej i programów podnoszących jakość życia osób używających szkodliwie i uzależnionych 3.3 Redukcja szkód, rehabilitacja (readaptacja, reintegracja) zdrowotna, społeczna i zawodowa
12.Wspieranie programów i działań realizowanych przez stowarzyszenia abstynenckie	- ilość Klubów Abstynenta - liczba osób biorących udział w programach wspierających, w tym w stowarzyszeniach abstynenckich	OPS, Kluby Abstynenta	3.3 Redukcja szkód, rehabilitacja (readaptacja, reintegracja) zdrowotna, społeczna i zawodowa
13.Prowadzenie poradnictwa w Punkcie Konsultacyjno Informacyjnym dla: uzależnionych, zagrożonych uzależnieniem, członków ich rodzin oraz osób doświadczających kryzysu, w tym z zaburzeniami psychicznymi	- liczba osób korzystających z porad w punktach konsultacyjnych	OPS	2.4.1 Zwiększenie dostępności do opieki zdrowotnej i programów podnoszących jakość życia osób używających szkodliwie i uzależnionych 3.3 Redukcja szkód, rehabilitacja

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii
w Gminie Bystrzyca Kłodzka na 2019 rok**

DZIAŁANIA	WSKAŹNIKI	REALIZATOR	Realizacja kierunku działań określonego w Narodowym Programie Zdrowia
			(readaptacja, reintegracja) zdrowotna, społeczna i zawodowa.
14.Wspieranie zatrudnienia socjalnego przez dofinansowanie działalności Centrum Integracji Społecznej (CIS), którego celem jest aktywizacja zawodowa i reintegracja społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu bezrobocia, bezdomności, uzależnienia od alkoholu lub środków odurzających	- liczba osób korzystających z oferty CIS - liczba osób uzależnionych wchodzących do programu CIS - liczba osób, które podjęły pracę w wyniku uczestnictwa w zajęciach CIS	OPS, CIS	2.4.1 Zwiększenie dostępności do opieki zdrowotnej i programów podnoszących jakość życia osób używających szkodliwie i uzależnionych 3.3 Redukcja szkód, rehabilitacja (readaptacja, reintegracja) zdrowotna, społeczna i zawodowa
15.Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie poprzez: - finansowanie szkoleń i podnoszenie kwalifikacji dla służb i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem zjawisku przemocy w rodzinie, - finansowanie programu edukacyjno-terapeutycznego dla osób doznających przemocy w rodzinie, - finansowanie programów edukacyjno-profilaktycznych	- liczba szkoleń - liczba osób przeszkolonych w zakresie przeciwdziałania zjawisku przemocy - liczba uczestników programu edukacyjno-terapeutycznego - liczba uczestników programów edukacyjno-profilaktycznych	OPS, ZI, GKRPA placówki oświatowe, Komisariat Policji	3.1.1. Edukacja zdrowotna 3.1.2 Szkolenie kadr 3.3 Redukcja szkód, rehabilitacja (readaptacja, reintegracja) zdrowotna, społeczna i zawodowa
16.Sfinansowanie szkoleń, seminariów, konferencji dla osób zawodowo zajmujących się działaniami profilaktycznymi i terapeutycznymi	- liczba osób, zajmujących się działaniami profilaktycznymi i terapeutycznymi uczestniczących w szkoleniach,	OPS, ZI, GKRPA placówki oświatowe, Komisariat Policji	2.2 Rozwój kadr uczestniczących w realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania narkomanii 3.1.2 Szkolenie

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii
w Gminie Bystrzyca Kłodzka na 2019 rok**

DZIAŁANIA	WSKAŹNIKI	REALIZATOR	Realizacja kierunku działań określonego w Narodowym Programie Zdrowia
	seminariach i konferencjach		kadr
17.Przeprowadzenie badań społecznych dotyczących używania alkoholu i narkotyków oraz problematyki przemocy w populacji mieszkańców Gminy Bystrzyca Kłodzka	- ilość przeprowadzonych badań	OPS, ZI GKRPA placówki oświatowe, Komisariat Policji	2.5 monitorowanie sytuacji epidemiologicznej w zakresie używania środków odurzających, substancji psychotropowych i Nowych środków Psychoaktywnych oraz postaw społecznych i reakcji instytucjonalnych 3.4 Diagnozowanie i badanie zjawisk związanych z używaniem alkoholu
18.Utrzymanie systemu informacji o realizowanych działaniach z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i zapobiegania przemocy oraz o podmiotach realizujących ww. zadania	- liczba podmiotów realizujących działania - liczba stron www zawierających informacje o realizowanych działaniach	OPS, ZI, GKRPA placówki oświatowe, Komisariat Policji, organizacje pożytku publicznego	2.1.1 Działania informacyjne i edukacyjne 3.1.1. Edukacja zdrowotna
19. Obsługa administracyjna i kancelaryjna Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w tym: a) ustalanie i wypłata wynagrodzenia członków Komisji za realizację zadań wynikających z Ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości	- liczba przyjętych wniosków o objęcie leczeniem odwykowym - liczba osób, które uzyskały informacje o możliwościach pomocy osobom dotkniętym chorobą alkoholową i	OPS, GKRPA	

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii
w Gminie Bystrzyca Kłodzka na 2019 rok**

DZIAŁANIA	WSKAŹNIKI	REALIZATOR	Realizacja kierunku działań określonego w Narodowym Programie Zdrowia
<p>i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, b) sporządzanie postanowień związanych z opiniowaniem wniosków przedsiębiorców ubiegających się o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych. c) zawieranie i obsługa umów ze specjalistami pracującymi na rzecz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w tym m. in. za wykonywanie badań oraz wydawanie opinii przez biegłych sądowych w przedmiocie uzależnienia, d) szkolenia członków komisji e) wyposażenie biura Komisji</p>	<p>ich rodzinom oraz z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie - liczba osób, z którymi członkowie Komisji przeprowadzili rozmowy motywujące do podjęcia leczenia w związku z nadużywaniem alkoholu - liczba osób nadużywających alkoholu które podjęły leczenie bez kierowania sprawy do sądu, po zastosowaniu przez członków Komisji metody krótkiej interwencji. - liczba osób, wobec których Komisja wystąpiła do sądu z wnioskiem o wydanie postanowienia o obowiązku podjęcia leczenia odwykowego - ilość wizji w terenie członków Komisji - ilość wydanych postanowień GKPRa dot. zaopiniowania wniosków przedsiębiorców o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych - liczba członków</p>		

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii
w Gminie Bystrzyca Kłodzka na 2019 rok

DZIAŁANIA	WSKAŹNIKI	REALIZATOR	Realizacja kierunku działań określonego w Narodowym Programie Zdrowia
	Komisji korzystających ze szkole		

VI. DZIAŁALNOŚĆ GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Członkami Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bystrzycy Kłodzkiej powołanej Zarządzeniem Nr OR.0050.16.2014 Burmistrza Bystrzycy Kłodzkiej z dnia 21 stycznia 2014 roku, zmienionej Zarządzeniem Nr 571/2016 Burmistrza Bystrzycy Kłodzkiej z dnia 13 stycznia 2016 roku 2016 roku są:

1. Dorota Jaworska – przewodnicząca
2. Hanna Sulikowska – sekretarz
3. Jolanta Płazińska
4. Irena Stawiarska
5. Kazimierz Wrzeszcz

6.1. Do zadań ustawowych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych należy :

1. Opiniowanie, inicjowanie i współpraca w zakresie realizacji zadań wykonywanych w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.
2. Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu

a w szczególności :

- a) przyjęcie zgłoszenia o przypadku wystąpienia nadużywania alkoholu z jednoczesnym występowaniem przesłanek z art. 24 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- b) wezwanie na rozmowę osoby co do której wpłynęło zgłoszenie i motywowanie jej do zaprzestania nadużywania alkoholu i/lub poddania się dobrowolnemu leczeniu,
- c) w przypadku braku zgody na dobrowolne leczenie się – skierowanie na badania przez biegłych (psycholog, psychiatra) w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia,
- d) przygotowanie dokumentacji związanej z postępowaniem sądowym,
- e) złożenie wniosku o wszczęcie postępowania do sądu rejonowego.

3. W przypadku wystąpienia równocześnie przemocy, uruchomienie procedury "Niebieskie Karty"

4. Opiniowanie wydawania zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych pod względem zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami rady gminy, o których mowa w art. 12 ust. 1 i 2 ustawy limit punktów i zasady usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych).

5. Kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych (na podstawie upoważnienia Burmistrza).

6.2. Zasady kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych

1. Kontroli podlegają przedsiębiorcy prowadzący sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży jak i w miejscu sprzedaży.
2. Kontrole przeprowadzają członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych lub wspólnie z funkcjonariuszami Policji.
3. Zakres kontroli obejmuje:
 - a. zgodność prowadzonej sprzedaży napojów alkoholowych z aktualnie ważnym zezwoleniem,
 - b. przestrzeganie warunków ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
4. Osoby kontrolujące mają prawo do:
 - a. wstępu na teren nieruchomości, obiektu, lokalu lub ich części, gdzie jest prowadzona sprzedaż napojów alkoholowych, w dniach i godzinach, w których jest prowadzona ta działalność,
 - b. żądania okazania zezwoleń oraz pisemnych lub ustnych wyjaśnień.
5. Czynności kontrolnych, dokonuje się w obecności kontrolowanego, osoby zastępującej kontrolowanego lub przez niego zatrudnionej.
6. Protokół z kontroli, kontrolujący przekazują Przewodniczącemu Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
7. Podmiot kontrolowany, w przypadku otrzymania zaleceń pokontrolnych w terminie 30 dni od dnia przeprowadzenia kontroli, przesyła do organu wydającego zezwolenia pisemną informację o wykonaniu zaleceń.

6.3. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1. Wynagrodzenie członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych finansowane jest z budżetu Gminy Bystrzyca Kłodzka w ramach środków przeznaczonych na realizację zadań związanych z przeciwdziałaniem alkoholizmowi i narkomanii.

2. Członek Komisji ma obowiązek uczestnictwa w posiedzeniach.

3. Za udział w posiedzeniach oraz innych pracach Komisji członkom Komisji przysługuje ryczałt miesięczny w wys.:

1. przewodniczący Komisji – 660 zł.
2. sekretarz Komisji – 560 zł.
3. pozostali członkowie Komisji – 460 zł.

4. Wynagrodzenie o którym mowa w pkt. 3 wypłacane jest miesięcznie zgodnie z wykazem obecności na posiedzeniu Komisji, pod warunkiem, że posiedzenia Komisji odbywać się będą poza godzinami pracy bez względu na czas trwania posiedzenia.

VII. ZASADY ORGANIZACJI, FINANSOWANIA ORAZ SPOSÓB REALIZACJI PROGRAMU

7.1. Realizatorzy Gminnego Programu

Realizatorem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2019 rok jest Burmistrz Bystrzycy Kłodzkiej za pośrednictwem Ośrodka Pomocy Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej oraz inne jednostki organizacyjne gminy.

7.2. Przewodnik do finansowania gminnego programu

Formy finansowania i dofinansowania realizacji zadań gminnego programu:

- a) powierzanie zadań jednostkom budżetowym gminy w drodze zmiany dysponenta środków budżetowych;
- b) wspieranie zadań z zakresu gminnego programu zgodnie z przepisami ustawy o pożytku publicznym i wolontariacie;
- c) zlecenie zadań na podstawie ustawy o działalności leczniczej;
- d) zakupy i zlecenia zewnętrzne (konkursy ofert, zamówienia publiczne).
- e) zabezpieczenie środków finansowych na zadania realizowane przez gminę.

7.3. Źródła finansowania Gminnego Programu

7.3.1. Finansowanie realizacji poszczególnych zadań określa preliminarz wydatków zgodny projektem budżetu na 2019 rok w dziale 851 – ochrona zdrowia, rozdziale 85154 – przeciwdziałanie alkoholizmowi oraz rozdziale 85153 – przeciwdziałanie narkomanii.

7.3.2. Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych są środki pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wniesione przez podmioty gospodarcze w roku 2019.

7.4. Monitoring problemów związanych z problematyką uzależnień

7.4.1. Monitoring realizacji gminnego programu prowadzony będzie poprzez:

- a) sprawozdania wewnętrzne – sprawozdanie finansowe i merytoryczne z realizacji Gminnego Programu będzie integralną częścią rocznego sprawozdania budżetowego składanego zgodnie z obowiązującymi przepisami Radzie Miejskiej w Bystrzycy Kłodzkiej.
- b) sprawozdania zewnętrzne dla:
 - Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
 - Krajowego Biura Przeciwdziałania Narkomanii za pośrednictwem Urzędu Marszałkowskiego we Wrocławiu.

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii
w Gminie Bystrzyca Kłodzka na 2019 rok**